

การใช้สมุนไพรและการแพทย์แผนไทยในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเป็นทางเลือกที่มีมานานแล้ว คาดว่าตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาที่มีการนำมามาใช้เพื่อลดการเสพยา และก็ได้มีการใช้สืบทอดต่อกันมา โดยในแต่ละท้องถิ่นต่างก็มีการใช้สมุนไพรบำบัดไปตามภูมิปัญญาของ

แอมเฟตามีน และโคเคน โดยทั่วไป เพิ่มการหลั่งโดพามีน ซึ่งเป็นสารสื่อประสาทที่หลั่งมากในขณะที่ได้รับสารแอมเฟตามีน รวมทั้งไปเพิ่ม activity ของเซลล์ประสาทบางส่วนในสมอง จึงเป็นไปได้ว่า ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยสารสกัดรางจืดอาจเกิดความพึงพอใจเช่นเดียวกับการรับยาเสพติด การนำไป

ปลาไหลเผือก

รางจืด

ที่มาภาพ : www.phargarden.com

ใช้ในการรักษาผู้ป่วยทำให้ผู้ป่วยไม่ต้องทรมานทรมานมาก จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีการรักษาด้วยสารสกัดสมุนไพรได้ผล

ปลาไหลเผือก เป็นสมุนไพรอีกชนิดหนึ่งที่ใช้กันมานาน ที่เรียกชื่อว่าปลาไหลเผือกก็เนื่องจากรากของสมุนไพรชนิดนี้มีลักษณะเหมือนปลาไหลเผือก และมีรากเดี่ยว จึงมีคนเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า พญารากเดี่ยว สรรพคุณของปลาไหลเผือกใช้เป็นยาบำรุงกำลัง บำรุงร่างกาย เพิ่มสมรรถภาพทางเพศ มีฤทธิ์ช่วยแก้ไข้ โดยเฉพาะมาลาเรีย และสามารถรักษาโรคได้มากมายอย่างเช่น อัมพฤกษ์ระยะเริ่มแรก

สมุนไพรบำบัดยาเสพติด

แพทย์พื้นบ้าน ในบรรดาสมุนไพรที่ใช้บำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดที่รู้จักกันดีนั้นมีอยู่หลายชนิดอย่างเช่น รางจืด

รางจืดได้รับการยกย่องว่าเป็นราชาของยาแก้พิษและใช้กันมานานนับแต่อดีต มีสรรพคุณช่วยถอนพิษที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย ทั้งยังใช้รักษาโรคภัยไข้เจ็บได้มากมาย ทั้งแก้ไข้ แก้แพ้ ผื่นคัน รักษาโรคผิวหนัง ลดระดับน้ำตาลในเลือด ฯลฯ คนไทยโบราณนำรางจืดมาใช้เป็นยาแก้พิษหลายชนิด รวมทั้งพิษสุราเรื้อรังและยาเสพติด ตามตำรายาไทยและยาพื้นบ้านบอกว่า รากและเถาสามารถรับประทานแก้ร้อนใน กระหายน้ำ ไบและรากใช้ปรุงเป็นยาถอนพิษไข้ ใช้พอกบาดแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก ผดผื่นคัน เจ็บ สุกใส ทำลายพิษยาเบื่อ-ยาฆ่าแมลง และพิษจากการดื่มเหล้ามากเกินไป นอกจากนี้ยังพบว่ารางจืดมีสารต้านอนุมูลอิสระในระดับที่สูงมาก ช่วยป้องกันไม่ให้ตับถูกทำลายจากเหล้าได้อีกด้วย

ที่ผ่านมามีผู้ที่นิยมนำรางจืดมาใช้ในการต้านพิษสุรา เช่น ใช้เพื่อป้องกันหรือลดอาการเมาเหล้า ทั้งนี้ ได้เคยมีการศึกษาวิจัยฤทธิ์ของรางจืดในการต้านพิษแอลกอฮอล์ต่อดับพบว่าสารสกัดด้วยน้ำของรางจืดช่วยป้องกันการตายของเซลล์ตับจากพิษของแอลกอฮอล์ได้ การนำรางจืดมาใช้วิธีต่างๆ โดยเฉพาะเพื่อแก้อาการเมาค้าง หรือตีเมาหนัก ใช้ได้ทั้งการรับประทานสดๆ และแห้ง โดยใช้ใบสด 4-5 ใบ ใส่ครกตำผสมน้ำ ถ้าเป็นน้ำข้าวข้าวได้ยิ่งดี แล้วคั้นเอาน้ำดื่ม หรือจะใช้ส่วนที่เป็นรากและเถารางจืดสดตำคั้นน้ำ อีกวิธีหนึ่งก็โดยการนำใบแห้งมาชงกับน้ำดื่มอย่างการชงชาจีน ความเข้มของยาแล้วแต่จะชงอ่อนชงแก่ อย่างไรก็ตาม การใช้รางจืดต้องระวัง เพราะถ้าใช้ในปริมาณมากต่อเนื่องกันอาจทำให้เกิดผลข้างเคียงตามมาได้

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาถึงสรรพคุณของรางจืดในการช่วยลด-เลิกยาบ้า โดยศึกษาฤทธิ์ของสารสกัดรางจืดต่อเซลล์สมองพบว่า รางจืดมีฤทธิ์ต่อระบบประสาทคล้ายกับสารเสพติด

โรคตับ โรคปอด หอบหืด ภูมิแพ้ ไมเกรน ตกราก ปวดหลัง ปวดประจำเดือน โรคเบาหวาน ริดสีดวง ความดันโลหิตสูง ฯลฯ และยังมีสรรพคุณในการช่วยล้างพิษยาเสพติดอีกด้วย

สถานรักษาฟื้นฟูบางแห่งมีการนำปลาไหลเผือกมาใช้ร่วมกับสมุนไพรอื่นๆ ในการฟื้นฟูรักษาผู้ติดยาเสพติด โดยนำมาใช้ในนามของ "ยาสามราก" ซึ่งประกอบด้วย รากของต้นปลาไหลเผือก ที่ช่วยแก้ไข้ ถ่ายพิษ บำรุงกำลัง รากโศเดทเมงแดง (นางแซง) ที่ช่วยถอนพิษยาเมื่อเมา ทำให้อาเจียน ทำให้ถ่าย และง้อฮ้อน (พญารากไฟ) ที่ช่วยให้เลือดเดินได้สะดวก ทั้งสามชนิดนี้ใช้แก้อาการลงแดงจากยาเสพติด โดยเอายาสามรากฝนกับน้ำมะนาวก่อนรับประทานอาหารเช้า-เย็น หรือต้มกับน้ำใช้ดื่มก็ได้

จากการศึกษาถึงพิษเฉียบพลันของสมุนไพรชนิดนี้ โดยกองวิจัยการแพทย์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ยังไม่พบความเป็นพิษ อย่างไรก็ตาม ปลาไหลเผือกเป็นสมุนไพรที่มีพิษเมื่อเมาด้วย จึงต้องระวังในการใช้ และบางคนที่รับประทานเข้าไปอาจมีอาการปวดเมื่อย วิงเวียน หรือมีไข้ อ่อนๆ ควรหยุดใช้แล้วดื่มน้ำมากๆ เพื่อให้ร่างกายขับออกจนกว่าอาการจะหายไป ทางที่ดีควรเริ่มรับประทานในปริมาณน้อยๆ ก่อนแล้วค่อยเพิ่มปริมาณตามคำแนะนำจากแพทย์พื้นบ้านหรือผู้เชี่ยวชาญด้านสมุนไพร นอกจากนี้ก็ไม่ควรใช้ในปริมาณสูงและติดต่อกันนาน เพราะอาจเกิดผลข้างเคียงที่ทำให้ท้องผูกหนักโตและเกิดอาการนอนไม่หลับตามมา

การใช้สมุนไพรในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้ได้ผลนั้น จำเป็นต้องใช้แพทย์แผนไทยหรือแพทย์พื้นบ้านผู้เชี่ยวชาญเพื่อการใช้อย่างถูกวิธีและในปริมาณที่เหมาะสม นอกจากนี้การรักษาการติดยาเสพติดก็ควรบำบัดรักษาโดยองค์รวม ทั้งทางกาย จิตใจ ปัญญา จิตวิญญาณ และสังคมไปพร้อมๆ กัน จึงจะได้ผลยั่งยืนอย่างแท้จริง